

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

IT-04-75-PT

Datum: 17. avgust 2012.

Original: FRANCUSKI

PRETRESNO VEĆE III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Odluka doneta: 17. avgusta 2012.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

S izdvojenim mišljenjem predsedavajućeg Veća, sudije Jean-Claude Antonettija,
u javnom dodatku

**ODLUKA PO ZAHTEVU TUŽILAŠTVA ZA PONOVRNO RAZMATRANJE ODLUKE
O OBELODANJIVANJU JAVNIH DOKUMENATA U VEZI S HRVATSKOM IZ
PREDMETA ŠEŠELJ (IT-03-67) GORANU HADŽIĆU**

Tužilaštvo

g. Mathias Marcussen
g. Douglas Stringer

Optuženi

g. Vojislav Šešelj

Obrana Gorana Hadžića

g. Zoran Živanović
g. Christopher Gosnell

PRETRESNO VEĆE III Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Veće, odnosno Međunarodni sud),

REŠAVAJUĆI, kao prvo, po zahtevu za ponovno razmatranje odluke Veća od 27. juna 2012. godine, koji je tužilaštvo na javnom osnovu podnelo 10. jula 2012. godine¹ i kojim od Veća traži da se braniocima Gorana Hadžića, optuženog u predmetu br. IT-04-75 *Tužilac protiv Gorana Hadžića* (dalje u tekstu: Hadžićeva odbrana), odobri pristup svim dokaznim predmetima koji su u ovom predmetu prihvaćeni kao javni, a ne samo onim koji se odnose na događaje za koje se tvrdi da su se odigrali u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine, što bi, između ostalog, uključivalo transkripte javnih pretresa i druge dokumente zavedene kao javne u ovom predmetu,²

IMAJUĆI U VIDU odgovor koji je Hadžićeva odbrana podnela na javnom osnovu 17. jula 2012. godine, u kojem se ona protivi Zahtevu od 10. jula 2012. godine, tvrdeći da tužilaštvo nije pokazalo da u Odluci od 27. juna 2012. godine postoji “očigledna greška u rezonovanju” ili da je ponovno razmatranje neophodno “radi sprečavanja nepravde”,³ i u kojem, takođe, precizira da je Zahtev od 10. jula 2012. godine neutemeljen iz sledećih razloga: i) kriterijum identifikacije naložen od strane Veća dovoljno je konkretan, ii) mada se radi o znatnoj količini dokumenata koje treba identifikovati, tvrdnja tužilaštva da za to ne nema adekvatnih resursa nije uverljiva i iii) tužilaštvo ne oslobađa obaveze obelodanjivanja to što mu nije poznata strategija odbrane ili što nije sasvim sigurno koje su informacije podložne obelodanjivanju,⁴

¹ Odluka po Zahtevu Gorana Hadžića za obelodanjivanje javnih dokumenata u vezi sa Hrvatskom iz predmeta *Šešelj* (IT-03-67), 27. jun 2012. godine (javno), (dalje u tekstu: Odluka od 27. juna 2012. godine).

² Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke po zahtevu Gorana Hadžića za obelodanjivanje javnih dokumenata u vezi sa Hrvatskom iz predmeta *Šešelj* (IT-03-67), 10. jul 2012. godine (javno) (dalje u tekstu: Zahtev od 10. jula 2012. godine), par. 1 i 6. Tužilaštvo, osim toga, navodi da je teško utvrditi koje će dokazne predmete Hadžićeva odbrana smatrati relevantnim za događaje koji su se odigrali u Hrvatskoj u navedenom periodu i/ili neophodnim za pripremu svoje teze, kao i da bi ono u tu svrhu moralo da koristi svoje ograničene resurse, dok je Hadžićeva odbrana zapravo najpozvanija da obavi taj zadatak (*ibid.*, par. 1, 4, 5 i 7).

³ Odgovor na Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje odluke po zahtevu Gorana Hadžića za obelodanjivanje javnih dokumenata u vezi sa Hrvatskom u predmetu *Šešelj* (IT-03-67), 17. jul 2012. godine (javno) (dalje u tekstu: Hadžićev Odgovor), par. 1.

⁴ Hadžićev Odgovor, par. 2.

REŠAVAJUĆI, kao drugo, po zahtevu tužilaštva podnetom na javnom osnovu 18. jula 2012. godine, u kojem se traži odobrenje za ulaganje replike na Hadžićev odgovor i kojem prilaže repliku,⁵

BUDUĆI DA je, s obzirom na to da argumenti navedeni u Replici sadrže dodatna pojašnjenja u vezi sa Zahtevom od 10. jula 2012. godine, primereno odobriti ulaganje Replike i razmotriti te argumente,

BUDUĆI DA optuženi Vojislav Šešelj (dalje u tekstu: optuženi) nije odgovorio ni na Zahtev od 10. jula 2012. godine⁶ ni na Zahtev od 18. jula 2012. godine,⁷ i da je na pretresu od 30. marta 2010. godine preliminarno naveo da se ne protivi obelodanjivanju dokumenata koji se tiču ovog predmeta ako to zatraži odbrana nekog od optuženih pred ovim Međunarodnim sudom,⁸

IMAJUĆI U VIDU Odluku od 27. juna 2012. godine, kojom je Veće Hadžićevoj odbrani odobrilo “uvid u sve javne dokumente – konkretno, javne dokumente obelodanjene u skladu sa pravilima 66(A) i 66(B) Pravilnika, pod uslovom da su dati dokumenti uvršteni u spis u smislu člana 10.1 ‘Uputstva za rad službe za organizaciju i podršku rada sudnica Odsek[a] za podršku rada veća [u okviru] Sekretarijat[a]’, kao i u javne dokazne predmete – iz ovog predmeta, u vezi sa događajima koji su se odigrali u

⁵ Zahtev tužilaštva za dozvolu za ulaganje replike i Replika, 18. jul 2012. godine (javno) (dalje u tekstu: Zahtev od 18. jula 2012. godine), par. 1. U svojoj replici, sadržanoj u paragrafima 2-6 Zahteva od 18. jula 2012. godine (dalje u tekstu: Replika), tužilaštvo tvrdi da je Hadžićeva odbrana pogrešno protumačila delokrug pravila 75 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), kao i relevantnost odluka Veća po zahtevima za pristup dokumentima iz ovog predmeta čiji je podnosilac bio Jovic Stanišić, kojem se sudi u jednom drugom postupku pred ovim Međunarodnim sudom, konkretno kad je reč o kriterijumima za obelodanjivanje poverljivih dokumenata i javnih dokaznih predmeta (Replika, par. 2-5, gde se upućuje na Odluku po Stanišićevom zahtevu za pristup poverljivom materijalu u predmetu *Šešelj* u skladu s pravilom 75(G)(i), 24. april 2008. godine (javno) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović* od 24. aprila 2008. godine) i Odluku po Zahtevu Jovice Stanišića za pristup javnim dokaznim predmetima predočenim u predmetu *Šešelj* (IT-03-67), 27. oktobar 2010. godine (javno) (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović* od 27. oktobra 2010. godine)). Pored toga, tužilaštvo navodi da bi Odluka od 27. juna 2012. bila nespojiva s pristupom koji je Veće usvojilo u svojim ranijim odlukama i da bi tužilaštvu nametnula nepotrebno opterećenje (*ibid.*, par. 6).

⁶ Dana 12. jula 2012. godine, optuženi je Zahtev od 10. jula 2012. godine primio u prevodu na b/h/s (v. *procès-verbal* od 16. jula 2012. godine), što znači da je imao priliku da odgovori do 26. jula 2012. godine.

⁷ Dana 20. jula 2012. godine, optuženi je Zahtev od 18. jula 2012. godine primio u prevodu na b/h/s (v. *procès-verbal* od 24. jula 2012. godine), što znači da je imao priliku da odgovori do 3. avgusta 2012. godine.

⁸ Proceduralna pitanja, transkript pretresa od 30. marta 2010. godine, str. 15862; v. i Odluku od 27. juna 2012. godine, str. 1.

Hrvatskoj između 1991. godine i 1993. godine,” i da je tužilaštvu naložilo da, najkasnije do 30. jula 2012. godine, Sekretarijatu navede te dokumente,⁹

BUDUĆI DA, u odgovoru na Zahtev Hadžićeve odbrane koji je Veće delimično odobrilo Odlukom od 27. juna 2012. godine,¹⁰ tužilaštvo nije iznelo nijednu primedbu u vezi s postupkom identifikovanja dokaznih predmeta koji su prihvaćeni kao javni u ovom predmetu, a kojima će Hadžićeva odbrana moći da ima pristup,¹¹

BUDUĆI DA, u skladu sa ustaljenom sudskom praksom Međunarodnog suda, pretresno veće ima inherentno pravo da ponovo razmotri svoje odluke i da odobri zahtev za ponovno razmatranje kada podnosilac zahteva pokaže grešku u obrazloženju pobijane odluke ili kada posebne okolnosti, koje mogu uključivati nove činjenice ili nove argumente, opravdavaju ponovno razmatranje kako bi se izbegla nepravda,¹²

BUDUĆI DA, suprotno onome što tvrdi tužilaštvo,¹³ Hadžićeva odbrana nije u poziciji da sama identifikuje dokumente iz spisa ovog predmeta koji se odnose na događaje za koje se tvrdi da su se odigrali u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine, jer ona, shodno Odluci od 18. septembra 2008. godine, nema pristup dokaznim predmetima koji su u spis ovog predmeta uvršteni kao javni,¹⁴

⁹ Odluka od 27. juna 2012. godine, str. 3 (fusnota izostavljena).

¹⁰ Zahtev Gorana Hadžića kojim se traži pristup svim javnim materijalima u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja* koji se odnose na Hrvatsku, 15. jun 2012. godine (javno) (dalje u tekstu: Zahtev od 15. juna 2012. godine).

¹¹ Veće napominje da je u navedenom odgovoru tužilaštvo navelo da podržava taj zahtev u delu u kojem se on odnosi na pristup *svim* dokaznim predmetima koji su u ovom postupku prihvaćeni kao javni (mada je Hadžićeva odbrana u Zahtevu od 15. juna 2012. godine jasno navela da traži pristup jedino dokumentima koji se odnose na događaje koji su se odigrali u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine), ali da se, s druge strane, protivi davanju pristupa dokumentima koji se optuženom direktno obelodanjuju na osnovu pravila 66(A) i 66(B) Pravidnika, tvrdeći da to nije zahtev za obelodanjivanje koji je u nadležnosti Veća (“Odgovor tužilaštva na Zahtev Gorana Hadžića za pristup svim javnim materijalima u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja* koji se odnose na Hrvatsku, 26. jun 2012. godine (javno), par. 1-4).

¹² V., konkretno, *Tužilac protiv Dragomira Miloševića*, predmet br. IT-98-29/I-A, Odluka po zahtjevu za ponovno razmatranje, 12. jul 2012. godine (javno), str. 1; *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR73.16, Odluka po Interlokutornoj žalbi Jadranka Prlića na Odluku po Zahtjevu Prlićeve odbrane za preispitivanje Odluke u vezi s prihvatanjem dokumentarnih dokaza, 3. novembar 2009. godine (javno), par. 18; *Tužilac protiv Envera Hadžihasanovića i Amira Kubure*, predmet br. IT-01-47-A, Odluka po Zahtevu žalioca za ponovno razmatranje i produženje rokova, 30. januar 2007. (javno), par. 9; *Ferdinand Nahimana i drugi protiv tužioca*, predmet br. ICTR-99-52-A, Odluka po zahtevu žalioca Jean-Bosco Barayagwiza kojim se traži ponovno razmatranje Zahteva odbrane od 28. jula 2000. godine i pravno sredstvo zbog zloupotrebe postupka, 23. jun 2006 (javno), par. 22; *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-37-AR72.1, Odluka po zahtevu za preispitivanje Odluke po interlokutornoj žalbi po pitanju nadležnosti od 31. avgusta 2004. godine, 15. jun 2006. godine (javno), par. 9; *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-A, Odluka po zahtjevu odbrane za preispitivanje, 16. jul 2004. godine (javno), str. 3 i 4.

¹³ Zahtev od 10. jula 2012. godine, par. 4 i 5; Zahtev od 18. jula 2012. godine, par. 3.

¹⁴ Odluka o davanju dokaznih predmeta na uvid javnosti, 18. septembar 2008. (javno), str. 1 i 2, kojom je Veće odlučilo da javnosti ne može da pruži uvid u dokazne predmete uvrštene u spis u ovom predmetu, uključujući i javne dokazne

BUDUĆI DA argument tužilaštva da ono nije odgovorno za dokazne predmete na koje se odnosi Zahtev od 15. juna 2012. godine¹⁵ nema osnova utoliko što tužilaštvo ima pristup svim dokaznim predmetima prihvaćenim u ovom predmetu, pri čemu je većina njih uvrštena u spis upravo na zahtev tužilaštva,

BUDUĆI DA je tužilaštvo, prema tome, u najboljoj poziciji da identifikuje dokazne predmete i, ako treba, druge dokumente iz spisa ovog predmeta koji su javni ali kojima Hadžićeva odbrana, shodno Odluci od 27. juna 2012. godine, nema pristup,

BUDUĆI DA je, pored toga, Veće svojom Odlukom u predmetu *Stanišić i Simatović* od 24. aprila 2008. godine podnosiocu zahteva odobrilo pristup samo onim poverljivim dokumentima iz spisa ovog predmeta za koje je smatralo da pripadaju tematskim kategorijama koje su relevantne u konkretnom slučaju, i da je izričito izuzelo poverljive dokumente koji ne odgovaraju geografskom opsegu predmeta *Stanišić i Simatović*,¹⁶

BUDUĆI DA je Veće, u svojoj Odluci u predmetu *Stanišić i Simatović* od 27. oktobra 2010. godine, na osnovu istih razmatranja koje je uzelo u obzir i u Odluci u predmetu *Stanišić i Simatović* od 24. aprila 2008. godine, smatralo da “pristup javnim dokaznim predmetima uvrštenim u spis u ovom predmetu može pomoći podnosiocu zahteva za pripremanje odbrane”,¹⁷

BUDUĆI DA je Veće u Odluci od 27. juna 2012. godine smatralo – i to u cilju zaštite prava optuženog i imajući u vidu konkretne okolnosti, pre svega argumente Hadžićeve odbrane iz Zahteva od 15. juna 2012. godine, koje je tužilaštvo, po svemu sudeći, tada

predmete, dok se ne donese presuda, te da, shodno tome, treba odgovoriti do kraja suđenja rešavanje po svim zahtevima za dobijanje pristupa pomenutim dokaznim predmetima, s izuzetkom zahteva koje podnose optuženi pred Međunarodnim sudom, ili pred državnim sudovima, kojima bi taj dokazni materijal mogao biti potreban radi pripreme vlastite odbrane. V. i odluku od 27. juna 2012. godine, str. 1.

¹⁵ Replika, par. 3: “Za razliku od materijala koji je tužilaštvo dužno da obelodanjuje, koji je u posedu tužilaštva, dokazni predmeti u sudskom spisu nisu u posedu tužilaštva i samo Pretresno veće je *proprio motu* odlučilo da bi na dokazne predmete uvrštene na javnom osnovu privremeno trebalo da se primenjuju određena ograničenja.”

¹⁶ Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović* od 24. aprila 2008. godine, par. 15 i 18(a).

¹⁷ Odluka u predmetu *Stanišić i Simatović* od 27. oktobra 2010. godine, str. 2.

pogrešno razumelo¹⁸ – da bi jedino javni dokumenti iz ovog predmeta koji se odnose na događaje Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine mogli pomoći Hadžićevoj odbrani u pripremi njene teze,¹⁹

BUDUĆI DA je, osim toga, Veće u svojoj odluci od 13. marta 2012. godine u vezi s pristupom poverljivim dokumentima smatralo da je dovoljno konkretno navedeno za koje poverljive *inter partes* dokumente Hadžićeva odbrana traži obelodanjivanje, kao i da je, u skladu s istim kriterijumom, jasno navedena njihova opšta priroda,²⁰

BUDUĆI DA tužilaštvo u vezi s tim nije iznelo nijedan prigovor i da je uspelo da identifikuje dotične dokumente u skladu s tom odlukom, iako je količina dokumenata koje je trebalo pregledati bila slična, ili čak veća, od količine dokumenata na koje se odnosi Odluka od 27. juna 2012. godine,²¹

BUDUĆI DA, u svakom slučaju, argument tužilaštva da raspolaže ograničenim resursima²² ne može biti osnov za zahtev za ponovno razmatranje odluke Veća,

BUDUĆI DA, s obzirom na gore navedeno, tužilaštvo nije pokazalo da Odluka od 27. juna 2012. godine sadrži očiglednu grešku niti da se njome nanosi nepravda,

IZ TIH RAZLOGA,

NA OSNOVU članova 21(2) i 21(4)(b) Statuta Međunarodnog suda i pravila 54 i 73 Pravilnika,

ODOBRAVA Zahtev od 18. jula 2012. godine i odobrava tužilaštvu ulaganje Replike,

¹⁸ V. gore, fusnota 10.

¹⁹ Odluka od 27. juna 2012. godine, str. 2.

²⁰ Naime, “poverljivi *inter partes* dokumenti iz spisa ovog predmeta, koji se odnose na događaje u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine” (Odluka od 13. marta 2012. godine, par. 29(a)).

²¹ Veće u vezi s tim napominje da se Odluka od 13. marta 2012. godine odnosila ne samo na zapečaćene dokazne predmete, već i na transkripte iskaza datih na zatvorenim i delimično zatvorenim sednicama, poverljive podneske strana u postupku, odluke zavedene u spis kao poverljive, itd. (Odluka od 13. marta 2012. godine, par. 28.).

²² Zahtev od 10. jula 2012. godine, par. 1 i 7; Replika, par. 6.

ODBIJA Zahtev od 10. jula 2012. godine,

POTVRĐUJE Odluku od 27. juna 2012. godine kojom je Veće, između ostalog, naložilo tužilaštvu da Sekretarijatu navede javne dokumente iz spisa ovog predmeta koji se odnose na događaje koji su se odigrali u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine, i zatražilo od Sekretarijata da navedene dokumente obelodani Hadžiću,²³ I,

NALAŽE, s obzirom na datum ove odluke, da rok iz Odluke od 27. juna 2012. godine bude produžen do 30. avgusta 2012. godine.

Sudija Antonetti, predsedavajući Veća, prilaže izdvojeno mišljenje.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna verzija na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 17. avgusta 2012. godine
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]

²³ Odluka od 27. juna 2012. godine, str. 3.

DODATAK: IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE ANTONETTIJA

Zahtevi za ponovno razmatranje

-

Dana **15. juna 2012. godine**, Pretresno veće III rešavalo je po zahtevu koji je kao javni podnet u ime **Gorana Hadžića**, optuženog pred Međunarodnim sudom u predmetu br. IT-04-75, *Tužilac protiv Gorana Hadžića*.²⁴ U tom zahtevu **Goran Hadžić** traži **pristup svim javnim dokumentima** koji se odnose na **događaje u vezi s Hrvatskom u periodu od 1991. do 1993. godine** i čine deo spisa predmeta *Šešelj*, predmet br. IT-03-67.²⁵ Odlukom koju je Pretresno veće donelo 27. juna 2012. godine, zahtev optuženog Hadžića delimično je odobren, odnosno odobren mu je uvid u sve javne dokumente i dokazne predmete iz predmeta *Šešelj*, u vezi s događajima u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine.²⁶ Takođe, Veće je tu naložilo tužilaštvu da, najkasnije 30. jula 2012. godine, Sekretarijatu navede javne dokumente koji su u vezi s događajima u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine i čine deo spisa predmeta *Šešelj*.²⁷

Dana 10. jula, tužilaštvo je Veću podnelo zahtev za ponovno razmatranje odluke od 27. juna, u kojem je navelo da smatra da tim odbrane Gorana Hadžića treba da ima **pristup svim dokaznim predmetima koji su kao javni uvršteni u spis predmeta Šešelj**, a ne samo javnim dokaznim predmetima koji se tiču događaja u Hrvatskoj.²⁸ Tužilaštvo je navelo da će mu biti teško da utvrdi za koje dokazne predmete odbrana optuženog Hadžića smatra da su u vezi s događajima u Hrvatskoj, budući da bi se mnogi dokazni predmeti u predmetu *Šešelj* mogli smatrati relevantnim za događaje u vezi s Hrvatskom.²⁹ Pored toga, po mišljenju tužioca, odbrana je ta koja je najpozvanija da utvrdi koji su dokazni predmeti relevantni za događaje u vezi s Hrvatskom.³⁰ Tužilaštvo je, takođe, tvrdilo da ga ne treba obavezivati da troši svoje ograničene resurse kako bi izvršilo

²⁴ *Tužilac protiv Gorana Hadžića*, predmet br. IT-04-75, Zahtev Gorana Hadžića kojim se traži pristup svim javnim materijalima u predmetu *Tužilac protiv Vojislava Šešelja* koji se odnose na Hrvatsku, 15. jun 2012. godine (javno).

²⁵ *Ibid.*, par. 2 i 7.

²⁶ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odluka po Zahtevu Gorana Hadžića za obelodanjivanje javnih dokumenata u vezi sa Hrvatskom iz predmeta *Šešelj* (IT-03-67), 27. jun 2012. godine (javno).

²⁷ *Ibid.*

²⁸ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje Odluke po zahtevu Gorana Hadžića za obelodanjivanje javnih dokumenata u vezi sa Hrvatskom iz predmeta *Šešelj* (IT-03-67), 10. jul 2012. godine (javno), par. 1.

²⁹ *Ibid.*, par. 4.

³⁰ *Ibid.*, par. 5.

odluku Veća od 15. juna i Sekretarijatu navelo javne dokumente koji se tiču događaja u Hrvatskoj u periodu od 1991. do 1993. godine.³¹

Obrana optuženog Hadžića je na taj zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje odgovorila argumentima koje je Veću dostavila u podnesku od 17. jula 2012. godine.³² Ona je istakla da je, kao prvo, kriterijum Veća iz odluke od 15. juna dovoljno konkretan, da, kao drugo, tužilaštvo ne može tvrditi da ne raspolaže dovoljnim resursima za identifikaciju dotičnih dokaznih predmeta, i, na kraju, da postupak obelodanjivanja zahteva primenu kriterijuma povezanosti, relevantnosti. Iz tih razloga odbrana optuženog Hadžića tvrdi da tužilaštvo ne može tražiti da bude oslobođeno svojih obaveza obelodanjivanja dokaznih predmeta pod izgovorom da mu nije poznata strategija odbrane optuženog.³³ Tim odbrane optuženog Hadžića ističe da nije iznet nijedan argument koji bi opravdavao ponovno razmatranje odluke Veća, te da bi Veće trebalo da odbije zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje.³⁴

Što se tiče proceduralne strane ovog pitanja, veća su termine “**ponovno ispitivanje**” i “**ponovno razmatranje**” koristila kao međusobno zamenljive i oni označavaju ponovno razmatranje neke odluke veća pre izricanja konačne presude. Taj postupak nije predviđen nijednom odredbom Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda. Što se tiče termina “**preispitivanje**”, on se odnosi na postupak predviđen u Osmom delu Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda, gde se predviđa mogućnost podnošenja zahteva za preispitivanje presude.³⁵ Samo se konačna presuda, drugim rečima “presuda kojom se okončava postupak”,³⁶ može preispitati na osnovu člana 25 Statuta i 120 Pravilnika.

³¹ *Ibid.*, par. 7.

³² *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T, Odgovor na Zahtev tužilaštva za ponovno razmatranje odluke po zahtevu Gorana Hadžića za obelodanjivanje javnih dokumenata u vezi s Hrvatskom u predmetu *Šešelj* (IT-03-67), 17. jul 2012. godine (javno).

³³ *Ibid.*, par. 2.

³⁴ *Ibid.*, par. 5.

³⁵ Pravilo 119 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda.

³⁶ Predmet *Semanza protiv tužioca*, predmet br. ICTR-97-20-A. V. takođe, *Tužilac protiv Imanishimwe*, predmet br. ICTR-97-36-AR72, Presuda (Zahtev za preispitivanje), 12. jul 200. godine, str. 2; *Tužilac protiv Baglisheme*, predmet br. ICTR-95-1A-A, Presuda (Zahtev za preispitivanje odluka koje je doneo pretpretresni sudija 30. novembra i 19. decembra 2001. godine), 6. februar 2002. godine, str. 2; Odluka od 14. septembra 2000. godine, str. 3; Drugostepena presuda od 31. marta 2000. godine, par. 49. V. i predmet *Tadić*, Odluka, par. 22; *Tužilac protiv Hazima Delića*,

U Pravilniku o postupku i dokazima Međunarodnog suda ne postoji nijedna odredba koja predviđa mogućnost ulaganja zahteva za ponovno razmatranje neke ranije odluke veća, što je Pretresno veće u **predmetu *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*** naglasilo 1999. godine, podsetivši da “zahtevi za ponovno razmatranje nisu predviđeni Pravilnikom i ne spadaju u postupke Međunarodnog suda”.³⁷

Ipak, **Žalbeno veće** nije usvojilo onako **striktno tumačenje** Pravilnika kao što je to učinilo Pretresno veće u predmetu *Kordić*. Tako je Veće 1999. godine, u **predmetu *Delalić i drugi***, napomenulo da, **u slučaju postojanja posebnih okolnosti, može biti opravdano da pretresno veće ili Žalbeno veće ponovo razmotri neku od svojih odluka**: “Uzimajući u obzir da u nedostatku posebnih razloga koji bi opravdavali da pretresno vijeće ili Žalbeno vijeće prerazmotri svoje odluke, zahtjevi za ponovno razmatranje ne predstavljaju dio procedure Međunarodnog suda.”³⁸ U tom slučaju, Žalbeno veće je odbacilo hitni zahtev optuženog za ponovno razmatranje, i to, pre svega, na osnovu činjenice da se u “[h]itnom zahtjevu ne iznose nikakve nove materijalne činjenice kojima žalilac nije raspolagao u vrijeme podnošenja prvobitnog zahtjeva”;³⁹ shodno tome, Veće je smatralo da ne treba da rešava po tom hitnom zahtevu.⁴⁰

Gore navedeno rezonovanje iz predmeta *Delalić i drugi* je, na prvi pogled, krajnje iznenađujuće, pošto je Pravilnikom, čini mi se, jasno predviđen žalbeni postupak i Žalbeno veće je jedino koje može reći da li je neka odluka valjana ili ne. Po mom mišljenju, nije na Veću da ponovo razmatra svoju odluku. Zašto? Činjenica da se neka odluka stalno iznova razmatra može značiti da su sudije olako – ili čak površno – donele odluku. Po mom mišljenju, to nije tako, jer naše su odluke rezultat dugotrajnog procesa u kojem učestvuju sudije, pomoćnici, stažisti, te je svaka doneta odluka i dobro promišljena. Kako je, onda, moguće preinačiti svoju odluku nekoliko sati kasnije? Takvo

predmet br. IT-96-21-R-R119, Odluka po zahtevu za preispitivanje, 25. aprila 2002. godine (dalje u tekstu Odluka u predmetu *Delić*), par. 8.

³⁷ *Tužilac protiv Darija Kordića i Marija Čerkeza*, predmet br. IT-95-14/2, “Odluka po zahtevu tužilaštva za ponovno razmatranje”, 15. februar 1999. godine, str. 2.

³⁸ *Tužilac protiv Zejnula Delalića*, predmet br. IT-96-21-A, Nalog Žalbenog vijeća po hitnom zahtjevu Hazima Delića da se prerazmotri odbijanje zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu, 1. jun 1999. godine (javno), str. 4.

³⁹ *Ibid.*

⁴⁰ *Ibid.*

rezonovanje “podriva” međunarodnu pravdu, jer omogućava da se u svakom trenutku ospori neka odluka Veća. To, zapravo, i jeste praksa koju su počele da upražnjavaju strane u postupku, time što redovno podnose pismene i usmene zahteve za ponovno razmatranje.

Na primer, mogu navesti dva slučaja koji ilustruju taj problem: jedan iz predmeta **Mladić**, a drugi iz predmeta **Haradinaj**. Počecemo od predmeta *Tužilac protiv Ratka Mladića*,⁴¹ u kojem je Pretresno veće donelo odluku kojom je kao datum za početak saslušavanja svedoka tužilaštva odredilo 25. jun 2012. godine.⁴² Tim odbrane optuženog Mladića je onda podneo **zahtev za ponovno razmatranje** te odluke, tvrdeći da se odluka Veća temelji na pogrešnom rezonovanju i da je odbrana i iznela nove relevantne činjenice.⁴³ Tim odbrane je molio da se odluka Veća ponovo razmotri, kao i da se, radi pripreme odbrane optuženog, početak saslušavanja svedoka odgodi za šest meseci.⁴⁴ Veće je taj zahtev prihvatilo, ponovo je razmotrilo svoju odluku i odgodilo izvođenje dokaza za 9. jul 2012. godine, umesto 24. juna, kako je prvobitno odredilo.⁴⁵

U predmetu *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, Pretresno veće II je rešavalo po zajedničkom zahtevu trojice optuženih – Haradinaja, Balaja i Brahimaja – koji je sadržavao navode o kršenju pravila 68 od strane tužioca,⁴⁶ kao i o nedoličnom ponašanju g. Rogersa, službenika Tužilaštva.⁴⁷ Veće je 12. oktobra 2011. godine donelo odluku u kojoj je zaključilo da je Tužilaštvo zaista prekršilo pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda i g. Rogersu je izreklo opomenu na osnovu

⁴¹ *Tužilac protiv Ratka Mladića*, predmet br. IT-09-92.

⁴² *Tužilac protiv Ratka Mladića*, predmet br. IT-09-92-T, Odluka po Hitnom zahtjevu odbrane od 14. maja 2012. godine i Obrazloženje odluke po dva zahtjeva odbrane za odgodu početka suđenja od 3. maja 2012. godine (javno), par. 27.

⁴³ *Tužilac protiv Ratka Mladića*, predmet br. IT-09-92-T, Zahtjev za ponovno razmatranje Odluke od 24. maja 2012. godine, 30. maj 2012. godine (javno), par. 4.

⁴⁴ *Ibid.*, par. 15.

⁴⁵ *Tužilac protiv Ratka Mladića*, predmet br. IT-09-92-T, Odluka po Zahtjevu odbrane za ponovno razmatranje, 22. jun 2012. godine (javno), str.2.

⁴⁶ Pravilo 68 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda odnosi se na obelodanjivanje oslobađajućeg i drugog relevantnog dokaznog materijala.

⁴⁷ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja*, predmet br. IT-04-84bis-T, Zajednički zahtev odbrane kojim se navodi kršenje pravila 68 od strane tužilaštva i za izricanje sankcija na osnovu pravila 68bis, 9. septembar 2011. godine (javno s poverljivim dodacima), par. 40.

pravila 68bis.⁴⁸ Tužilac je onda Veću podneo zahtev za ponovno razmatranje i te druge odluke, u kojem je zatražio da se poništi opomena izrečena g. Rogersu.⁴⁹ Nakon tog zahteva, Veće kojim je predsedavao sudija Bakone Justice Moloto promenilo je stav i, odlukom od 27. marta 2012. godine, poništilo opomenu izrečenu M. Rogersu.⁵⁰

Kako, dakle, objasniti stav Žalbenog veća da, u slučaju postojanja posebnih okolnosti, može biti opravdano da pretresno veće ili Žalbena veće ponovo razmatra neku svoju odluku, osim možda time da ono na taj način izbegava obavezu rešavanja po prigovorima tako što pretresnim većima prepušta da se sama ponovo bave svojim odlukama.

Postupajući slično kao i Žalbena veće u predmetu *Delalić i drugi* 1999. godine, **predsednik Međunarodnog suda**, pri odlučivanju po jednom zahtevu za ponovno razmatranje koje mu je tužilaštvo podnelo 2000. godine u predmetu *Tužilac protiv Radoslava Brđanina*, uzeo je u obzir to da li postoje novi elementi.⁵¹ Tom prilikom predsednik suda Jorda je, između ostalog, uzeo u obzir da “*tužilac ne navodi nikakav novi razlog kojim bi opravdao ponovno razmatranje Naloga*”, te ocenio da nema mesta ponovnom razmatranju.⁵²

Godine 2001, u jednoj odluci u **predmetu *Tužilac protiv Stanislava Galića***, **Žalbena veće** je zauzelo isti stav i konstatovalo da pretresno veće ipak može ponovo razmotriti svoju raniju odluku, ne samo zbog promene okolnosti, nego i onda kada uvidi da je ranija odluka bila **pogrešna** ili da je dovela do **nepravde**.⁵³

⁴⁸ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja*, predmet br. IT-04-84bis-T, Odluka po Zajedničkom zahtevu odbrane kojim se navodi kršenje pravila 68 od strane tužilaštva i za izricanje sankcija na osnovu pravila 68bis, 12. oktobar 2011. godine (javno), par. 71.

⁴⁹ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja*, predmet br. IT-04-84bis-T, Zahtev za ponovno razmatranje sankcije naložene na osnovu pravila 68bis, 25. oktobar 2011. godine (javno), par. 20.

⁵⁰ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja, Idriza Balaja i Lahija Brahimaja*, predmet br. IT-04-84bis-T, Odluka po Zahtevu tužioca za ponovno razmatranje sankcije naložene na osnovu pravila 68bis, s delimično različitim mišljenjem sudije Halla, 27. mart 2012. godine (javno), par. 44.

⁵¹ *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Zahtjev tužioca kojim se traži preispitivanje naloga predsednika suda od 11. septembra 2000. godine, 22. septembar 2000. godine (javno).

⁵² *Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića*, predmet br. IT-99-36-PT, Nalog po zahtevu tužioca kojim se traži preispitivanje naloga predsednika suda od 11. septembra 2000, 11. januar 2001. godine (javno), str. 4-5.

⁵³ *Tužilac protiv Stanislava Galića*, predmet br. IT-98-29-AR73, Odluka po molbi optužbe za dozvolu za ulaganje žalbe, 14. decembar 2001. godine (javno), par. 13.

Iako je moguće da neko veće, uvidevši da je odluka koju je donelo pogrešna i da dovodi do nepravde, preinači tu odluku, mislim da nije dobro poći tim putem, jer to bi značilo da su sudije napravile grešku koja potencijalno dovodi do nepravde. Ako to jeste slučaj, odgovarajuća mera treba da bude odobrenje za ulaganje žalbe. Osim toga, zadatak sudije je da izriče pravdu, i to tako što će izbegavati greške. Ako se radi o tehničkoj grešci, može se sprovesti postupak da se ona ispravi. Međutim, ako se radi o suštinskom pitanju, sudije koje su donele odluku razmotrile su sve elemente koje je trebalo razmotriti, i ja ne mogu da shvatim da jedan sudija, nekoliko sati nakon što je doneo neku odluku, tu odluku može da preinači, jer to bi značilo da se stalno ostavlja prostora za sumnju.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavna francuska verzija.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 17. avgusta 2012.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]